

**Pedagogická fakulta
Univerzita Hradec Králové**

Hodnocení diplomové práce

Posudek vedoucího práce

Jméno autora: Bc. Zdeněk JIŘENA

Název práce: Kvalita života u lidí s mentální retardací

Vedoucí práce: PaedDr. Monika Žumárová, Ph.D.

Téma a zaměření práce: bylo zvoleno na základě dlouhodobých osobních zkušeností autora v oblasti práce s jedinci s mentálním postižením, kdy měl šanci je doprovázet a sledovat od dětství až po jejich dospělost. Práce vychází z přehledné a podrobné osnovy, kde je zastoupena teoretická část (cca 40 stran textu) a empirická část – výzkumné šetření zaměřené na kvalitu života mentálně postižených jedinců jako uživatelů služeb ve vybraném denním centru (cca 25 stran). Svým rozsahem je práce optimální, obsahuje cca 70 stran textu a přílohy vhodně doplňující text práce. Autor v úvodu práce zúžil hlavní cíl práce, ale následně v empirické části je opět i se sociálním kontextem (i v anotaci je zmiňován sociální kontext včetně vlivu rodinného prostředí klientů na jejich životní postoje).

V teoretické části práce je věnována pozornost čtyřem hlavním tématům, a to mentální retardaci a ústavní péči o mentálně postižené, kvalitu života – včetně vymezení a dimenzí, následně charakterizuje i specifika kvality života osob s mentálním postižením. Poslední kapitola teoretické části je věnována představení vybraného denního centra Berenika ve Vysokém Mýtě – zde se již jedná o stručnou charakteristiku zařízení, ve kterém probíhalo šetření – respondenty byli klienti i zaměstnanci. Celá teoretická část je založená na analýze dostupných odborných pramenů s vlastním komentářem autora. Z pohledu dílčích cílů zde trochu chybí oblast sociálních dimenzí, např. význam a vliv rodiny apod.

Empirické šetření: je cílené, včetně stanovení ústřední výzkumné otázky. Kladně lze hodnotit využití více metod k získání potřebných dat (rozhovory s klienty i se zaměstnanci, zúčastněné pozorování apod.) - výběr metod autor zdůvodňuje. Trochu více pozornosti by si zasloužila charakteristika výběrových souborů. Pro zachování anonymity byla jména smyšlená, ale uvedení pouze počtu 5 respondentů (myšleno klientů) a žádné další charakteristiky je docela málo. Rozsah počtu respondentů z řad zaměstnanců není uveden vůbec. Zpracování dat proběhlo formou otevřeného kódování a z dat vyšly čtyři klíčové kategorie důležité z pohledu klientů pro jejich kvalitu života (str. 51), které se dále členily na podkategorie. Z provedeného šetření je vidět a potvrzuje se, že kvalita života klientů se odvíjí zejména od rodinného prostředí, pravidelnost návštěv klienta v denním centru, ergoterapeutických aktivit, ale i zábavy. Kvalitu života však ovlivňují i nesplněná přání a zdraví, zejména možnost nápravy fyzického postižení klientů. Významným faktorem kvality života je tak především prostředí – primární a lokální. To potvrzuje i zjištění z jiných výzkumů, kdy respondenti (děti se středně těžkou mentální retardací) tráví svůj volný čas převážně v místě bydliště nebo jeho blízkém okolí a že významným faktorem jsou rodiče, kteří ovlivňují výběr volnočasových aktivit a nabídka volnočasových zařízení v okolí atd. – např. výzkum Zijad Asad z roku 2015. Přínosné jsou především zjištění a k nim navrhované závěry a doporučení uváděné autorem v kapitole 5.8 (od str. 70).

Využitelnost pro praxi: vysoká, především pro dané zařízení a lokalitu, kde bylo realizováno průzkumné šetření. V současné době je oblast kvality života a integrace osob z různých prostředí a specifickými potřebami stále v popředí zájmu celé společnosti. Každý průzkum a jeho následné zhodnocení v praxi je přínosné.

Práce s odbornými zdroji: seznam pramenů je aktuální a rozsáhlý, včetně zahraniční či metodologické literatury.

Jazyková, formální a stylistická úroveň práce: je velmi dobrá, práce je přehledná, autor se vyjadřuje srozumitelně, bez vážnějších gramatických nedostatků.

Míra samostatnosti při zpracování práce: autor shromažďoval podklady s předstihem, na teoretických kapitolách pracoval samostatně, v závěru využil možnost konzultací s vedoucím práce pro oblast výzkumného šetření.

Konkrétní náměty, připomínky nebo otázky vyžadující doplnění u obhajoby:

1. Jaká doporučení a rady (na základě Vašich zjištění) byla předána dennímu centru Berenika, byla již některá realizovaná?
2. Charakterizujte více výzkumné soubory (klienty a zaměstnance).

V Hradci Králové dne 3. 8. 2016